Gemeente Borne

Raadsmemo

Nummer
26int02880

aan	Van	Opsteller	datum
Gemeenteraad Borne	College van B en W	M. Vukkink	18-08-2026

betreft
Uitkomsten meicirculaire 2026

Portefeuillehouder
D. Vermorken

Argumentatie voor aanbieding memo aan de gemeenteraad:
Informeren over de effecten en verwerking van de meicirculaire 2026

Geachte raadsleden,

Jaarlijks verschijnen drie circulaires van het gemeentefonds. Deze informeren gemeenten over de bijdragen van het Rijk. De meicirculaire is gebaseerd op de voorjaarsnota van het Rijk en is doorgaans de belangrijkste circulaire met de meeste ingrijpende wijzigingen. Deze circulaire vormt de basis voor onze meerjarenbegroting. De septembercirculaire is gebaseerd op de miljoenennota en bevat regelmatig substantiële wijzigingen. Tot slot is er de decembercirculaire. Deze is beperkter van omvang en dient vooral als afronding van het lopende jaar.

De meicirculaire 2026 is eind mei 2026 ontvangen. Het heeft echter tot eind juni geduurd voordat er kon worden gerekend met de juiste geactualiseerde informatie. Dit is dusdanig kort op het zomerreces, dat het daarom niet gelukt is de meicirculaire voor de zomer aan te bieden.

De meicirculaire leidt voor gemeente Borne tot hogere inkomsten uit het gemeentefonds. Een belangrijk deel van deze extra middelen is bestemd voor specifieke taken of wordt gebruikt om loon- en prijsstijgingen op te vangen. Per saldo verbetert het financiële meerjarenperspectief, maar blijven er onzekerheden bestaan rond de jeugdzorg, de Wmo en mogelijke toekomstige wijzigingen in het gemeentefonds. De effecten van de meicirculaire worden verwerkt in de halfjaarrapportage 2026 en de programmabegroting 2027-2030. Met dit memo informeren wij u over de belangrijkste financiële ontwikkelingen en aandachtspunten. Op basis van de meicirculaire 2026 zijn de te verwachten inkomsten vanuit het gemeentefonds als volgt:

1. Gemeentefonds (*€1.000)	B. 2026	B. 2027	B. 2028	B. 2029	B. 2030
1. Actuele begroting	51.913	52.514	52.694	54.115	54.115
2. Decembercirculaire	42	-	-	-	-
3. Effect 2030	-	-	-	-	1.943
4. Effect meicirculaire	81	1.674	720	-529	-337
Totaal Gemeentefonds	**52.036**	**54.188**	**53.414**	**53.586**	**55.721**

1. Actuele begroting: de laatste circulaire die in onze actuele begroting is verwerkt is de septembercirculaire 2025. Volgens deze circulaire ontvangen we € 51,9 miljoen in 2026 oplopend naar € 54,1 miljoen in 2029.

2. De decembercirculaire 2025 is ter kennisgeving aangeboden aan de gemeenteraad. Deze circulaire is echter niet verwerkt in de begroting. Dit komt door het tijdstip van aanbieden (einde jaar) en doordat de meicirculaire de basis is voor de eerstvolgende begroting. Het effect is beperkt en betreft een taakmutatie van € 42.000 in 2026.

3. Effect 2030: op begrotingsbasis wordt het principe gehanteerd dat de nieuwe jaarschijf een kopie is van het jaar ervoor. Dit betekent dat het gemeentefonds in onze begroting voor 2030 € 54,1 miljoen is geraamd. Volgens de decembercirculaire 2025 wordt dit uiteindelijk € 56,1 miljoen. Dit is een voordeel ruim € 1,9 miljoen. Voor de uitgaven op het gebied van loon- en prijsindexatie geldt echter hetzelfde principe als voor de meicirculaire. Deze budgetten zijn voor 2030 ook een kopie van 2029. Geen indexatie in het laatste jaar is niet realistisch, vandaar dat in er in deze memo ook ingegaan wordt op deze effecten.

4. Het effect van de meicirculaire is t/m 2028 op het eerste gezicht positief, daarna negatief. Het effect bestaat uit twee componenten. Een deel heeft effect op ons meerjarenperspectief en een deel mag budgetneutraal worden verwerkt:

2. Effecten meicirculaire (* €1.000)	B. 2026	B. 2027	B. 2028	B. 2029	B. 2030
1. Accres	1	869	714	648	870
Effect op het perspectief	1	869	714	648	870
2. Taakmutaties	80	27	6	6	6
3. CDOKE	-	778	-	-	-
4. WMO	-	-	-	-1.183	-1.213
Overige (budget neutrale) effecten	80	805	6	-1.177	-1.207
Totaal	**81**	**1.674**	**720**	**-529**	**-337**

4.1 Het accres is de jaarlijkse groei of krimp van het gemeentefonds. Het accres ontwikkelt zich op meerdere componenten, zoals onder andere prijsontwikkeling, hoeveelheidsverschillen en ontwikkeling in de uitkeringsbasis van het gemeentefonds. Het accres laat vanaf 2027 een groei zien voornamelijk door ontwikkelingen in de uitkeringsbasis en loon- en prijscompensatie. Voor 2026 is het bedrag lager. Dit wordt veroorzaakt door onder andere rekenmethodieken die het Rijk hanteert voor het berekenen van WOZ-waarden, incidentele nadelige effecten binnen het btw-compensatiefonds en een aantal negatieve afrekeningen van oude taakmutaties.

Er spelen mondiaal diverse grote conflicten die leiden tot onzekere economische situaties met onder andere als mogelijk gevolg sterk stijgende prijzen. Daarbij zien we al jaren dat prijsontwikkelingen met name binnen het sociaal domein hoger liggen dan binnen andere beleidsvelden. De prijsontwikkeling binnen het gemeentefonds houdt hier geen rekening mee. Wij worden onvoldoende gecompenseerd voor prijsontwikkelingen.

4.2 Taakmutaties zijn wijzigingen in het gemeentefonds die samenhangen met een verandering van het gemeentelijke takenpakket. Gemeenten krijgen dan geld erbij voor een nieuwe taak of er gaat geld af als een taak vervalt of goedkoper wordt. Het uitgangspunt is dat incidentele negatieve taakmutaties worden verrekend met de algemene middelen (worden onder Accres geplaatst). De positieve taakmutaties met een omvang van meer dan € 10.000 worden centraal op een stelpost taakmutaties geplaatst.

4.3 Vanaf 2026 worden CDOKE-middelen (Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid) niet meer via een specifieke uitkering verstrekt, maar rechtstreeks via een decentralisatie-uitkering in het gemeentefonds. Het Rijk en de provincie (als toezichthouder) beschouwen deze middelen als structureel. Gemeenten mogen deze inkomst structureel budgetneutraal opnemen, om op deze manier duurzame langdurige verplichtingen aan te kunnen gaan.

4.4 Het Rijk is voornemens om huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening uit de Wmo te halen. Hier moet wel een vangnetregeling tegenover komen te staan. Momenteel is nog onduidelijk hoe gemeenten hier uitvoering aan moeten gaan geven. Dit leidt in het gemeentefonds tot een budgetverlaging van ongeveer € 1,2 miljoen. Hiertegenover zetten we een even grote uitgavenverlaging van € 1,2 miljoen. Dit is vanuit de toezichthouder (provincie) toegestaan.

Effect op het meerjarenperspectief

Een aantal onderdelen vanuit de meicirculaire hebben effect op het perspectief. Het gaat hierbij om het effect dat plaatsvindt doordat 2030 erbij komt als nieuwe laatste jaar (tabel 1) en het effect door het accres (tabel 2). Hier staat tegenover dat we in de begroting binnen alle programma's, dus ook in de aankomende programmabegroting 2027-2030, rekening dienen te houden met de effecten op het gebied van loon- en prijscompensatie. In onderstaande tabel worden ook die effecten weergegeven, zodat het effect op het perspectief zichtbaar wordt. Dit effect wordt meegenomen in de programmabegroting 2027-2030.

Effect op het meerjarenperspectief (* €1.000)	B. 2026	B. 2027	B. 2028	B. 2029	B. 2030
1. Effecten 2030					1.943
2. Accres	1	869	714	648	870
Effect op het perspectief vanuit de meicirculaire	1	869	714	648	2.813
Prijscompensatie lasten		-413	-742	-1.092	-2.181
Prijscompensatie baten		361	572	857	1.146
Looncompensatie		-221	-281	-281	-867
Overige effecten	0	-273	-451	-516	-1902
Totaal effect	**1**	**596**	**263**	**132**	**911**

Overige ontwikkelingen
Binnen het gemeentefonds spelen meer ontwikkelingen die (nog) niet financieel vertaald zijn. Maar die mogelijk komende jaren wel effect kunnen hebben op begroting. Het gaat hierbij om:

1. Herverdeling gemeentefonds: de herverdeling van het gemeentefonds is in 2023 ingevoerd en verwerkt in de begroting. Het afgelopen jaar heeft het Rijk verschillende vervolgonderzoeken uitgevoerd naar onderdelen van het nieuwe gemeentefondsmodel. Begin 2026 zijn hierover tien concrete wijzigingsvoorstellen aan de VNG en de Raad voor het openbaar bestuur (ROB) voorgelegd. Voorstel hierbij was invoering vanaf 2027 en verwerking in de meicirculaire 2026. De ROB en VNG hebben geconcludeerd dat de onderbouwing van de voorstellen onvoldoende is en niet rijp voor invoering. Het Rijk heeft hierop besloten de adviezen over te nemen, vervolgonderzoek te doen en het ingroeipad voor nadere herverdeling te bevriezen.

2. Jeugdzorg: vanaf 2028 houdt het Rijk rekening met verwachte besparingen in de jeugdzorg door kortere jeugdhulptrajecten en de invoering van een eigen bijdrage. Gemeenten mogen deze bedragen voorlopig budgettair neutraal verwerken in hun begroting, ondanks dat de maatregelen nog niet volledig zijn uitgewerkt en afhankelijk zijn van nieuwe wetgeving. De toezichthouder vindt dit risicovol, maar accepteert het omdat de uitwerking onder verantwoordelijkheid van het Rijk valt. Volgens bestendige lijn hebben wij hiervoor geen stelposten opgenomen, maar het nadeel verwerkt in het perspectief.

3. De hervormingsagenda jeugd is een landelijk pakket aan maatregelen van Rijk om de jeugdzorg te verbeteren en financieel houdbaar te maken. Het Rijk verwacht besparingen en heeft deze besparingen verwerkt in het gemeentefonds. Gemeenten worden dus gekort. Gemeenten en de VNG zijn de afgelopen jaren kritisch geweest op de financiële onderbouwing hiervan. Vooral doordat besparingen niet te bewijzen zijn, de vraag naar jeugdzorg landelijk toe blijft nemen en gemeenten al jarenlang hogere kosten maakten dan waarvoor ze worden gecompenseerd. De VNG heeft hierdoor aan gegeven dat gemeenten deze korting budgetneutraal mogen verwerken in hun begroting. Provincie Overijssel (als toezichthouder) is van mening dat de onderbouwing hiervoor door de VNG onvoldoende is en wijst dit af. Volgens de bestendige lijn hebben wij hiervoor geen stelposten opgenomen, maar het nadeel verwerkt in het perspectief.